

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletne po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 polletno " " 20.— " " 18.—
 četrtletno " " 10.— " " 9.—
 mesečno " " 3.50, " " 3.—
 Redakcija in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

inzerati: Enostopna poltversta (59 mm široko in 8 mm visoko ali nje prostor) za enkrat po 50 din., za drugo večkrat po 45 din. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostopna poltversta K 1.— — tiskajo vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 8. uri popoldne.

Pred rešitvijo jadranskega vprašanja. Naše zahodne meje že določene?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 8. aprila. Kakor se javlja iz Pariza, se nadaljuje posvetovanje o jadranskem problemu. Lloyd George je izjavil, da so v tem vprašanju odstranjene vse razlike mišljenja med Francijo in Anglijo. Lloyd George je postal naklonjen Italijanom. Le Amerika stoji energično na strani Jugoslovancev in hoče, da dobi Reka avtonomijo. Kakor stvari stoje, bi dobili Jugoslovani vso Dalmacijo, Istra, Trst in Goriško bi pripadlo Italijanom, Reka pa bi postala avtonomna.

Pariz, 7. aprila. Naš položaj glede Re-

ke je dovoljen, vendar bo v tem in v ostalih vprašanjih še mnogo trdega boja. Angleška dokazuje, da je z Ameriko istih misli.

Zagreb, 9. aprila. »Narodna politika« javlja iz Berna: Jadranski problem je že gotovo rešen. Gorico, Trst in del Istre so brez vsake diskusije priznali Italiji. Za Reko pravijo, da bo svobodno mesto pod protektoratom Italije. Dalmacijo in otoke dobe Jugoslovani. Vprašanje Pulja, Trsta in Gorice je rešeno nepovoljno za nas.

Jugoslovani zapustili Pariz?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 9. aprila. »Jutranji list« poroča iz Beograda: Jugoslovanska delegacija se vrača iz Pariza, potem ko je dovršila svoje delo. V nekaj dneh bo dospel dr.

Trumbić v Beograd. (Op. ur. Odgovornost za to poročilo prepuščamo zgoraj navedenemu listu.)

Bližnji konec proste trgovine.

Energični ukrepi dr. Korošča.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 9. aprila. »Pravda« javlja iz Beograda: Minister za prehrano dr. Korošec misli odpraviti svobodno trgovino in

zopet uvesti vezano trgovino, ker se je pokazalo, da je svoboda trgovine velika ovira za prehrano ljudstva.

Nova večina v narodnem predstavništvu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Beograd, 10. aprila. Danes se je vršilo posvetovanje srbske napredne stranke, kateremu je prisostvoval tudi minister za rudništvo in gozdarstvo Pavel Marinković. Razpravljali so o združenju vseh de-

mokratskih elementov v demokratskem klubu, v katerem bi bile naslednje stranke: Jugoslovanska demokratska stranka, napredna stranka, samostalni in mogoče tudi disidenti radikalne stranke.

Boljševišтво v Bolgariji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 9. aprila. »Jutranji list« poroča preko Londona: Po vesteh iz Sofije je nastalo v Bolgariji revolucionarno gibanje,

ki je boljševiškega značaja. Angleži so vsled tega zasedli Vardar. To gibanje ima svoje voditelje v Sofiji.

In kaj potem?

Neki zagrebški list prinaša novico, da jugoslovansko mirovno odposlanstvo že zapušča Pariz, češ, da je delo tamkaj končano. Ta vest ni točna, ker naše meje, tudi če sprejmemo možnost, da je jadransko vprašanje rešeno, niti na severu, niti na vzhodu niso ugotovljene. Zgornja vest je mogla nastati vsled tega, ker se je že prej poročalo, da odide naš zunanji minister dr. Trumbić v Beograd. Toda če se še ni zgodilo danes, se bo morda zgodilo jutri, da bo delo v Parizu končano, da bodo naši odposlanci zaprli svoje listnice, zaklenili kovčge in se vrnili domov — z novico, da je mirovni posvet obsodil stotisoče naših soplemenjakov v italijansko sužnost. Za nas nastaja po tem takem vprašanju: in kaj potem?

Eno stoji nad vsak dvom vzvišeno: tisti naši ljudje, ki pridejo pod tuji jarem, niso za nas izgubljeni. To je najzavednejši, narodno najbolj prebujeni del našega naroda, in nemogoče si je misliti, da bi ga kdorkoli in s kakršnimikoli sredstvi mogel raznaroditi. Italijani bodo videli, kako se bodo razbijale njihove potujčevalske nakanе ob trdi, trmasti naravi našega človeka, ki je zrastel z goriškimi Brdi ter s kamenjem istrskega in primorskega Krasa. Oni se bodo držali, vedeti morajo le, česa smejo pričakovati od nas.

Prvo sredstvo, ki se ponuja človeku starega mišljenja je seveda nova vojska. To sredstvo je obrabljeno, po tolikem trpljenju človeštva ne bomo več smeli misliti nanj. To sredstvo tudi ni popolnoma zanesljivo, saj nam kaže ravno zadnja vojska, ki se je bojevala v imenu svobode, da more roditi novo suženjstvo. V zgodovini zadnjih let smo zgubili vero v pravičnost močnega orožja, a utrdila se je druga vera — vera v suverenost ljudske volje. In ta bo tudi v našem slučaju odločila.

In volja našega ljudstva bo delovala v novi Italiji kakor pod temelje postavljen eksploziv. Pod temelji italijanske države je že sedaj mnogo revolucionarnih snovi, mnogo nevarno zgoščene ljudske nevolje. Enkrat bo prišel dan, ko se bo samo od sebe razrušilo, kar je nenaravno zgrajeno, in to bo tudi dan svobode za naše brate; ne po diktatu volesil, marveč po lastni volji si bodo izbrali svoj dom.

Strah Francije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 9. aprila. »Narodna politika« poroča iz Pariza: Vsi časopisi, razen ekstremnih socialistov, udarjajo z vso močjo

po boljševizmu, pred katerim ima francoska javnost velik strah.

Poveljnik balkanskih čet pri regentu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 8. aprila. Regent Aleksander je sprejel danes predpoldne generala Frančeta d'Esperaya, ki se je pred kratkim vr-

nil v Belgrad. Popoldne je bil general pri ministrskem predsedniku Stojanu Protiću.

Nasprotje med Ameriko in Evropo.

LDU Berlin, 8. aprila. (DKU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Haaga: Poročila o položaju si še vedno nasprotujejo. Anglija in Francija so se naenkrat spojili in trdita, da je ameriški odpor edina, a skoraj že premagana ovira, da se ne morejo že pred Veliko nočjo naznaniti svetu mirovne zahteve. Nasprotno se iz Wilsonove

okolice vedno trdi, da so evropske vesele krive, da ni prišlo do končnega dogovora in da je Wilson odločen se informirati o tem, ali bo njegov mir resnično sprejet, ali pa, da se bo Amerika umaknila in prepustila Evropo s tem, kar bi nato sledilo kongresu.

Wilson se vrne v Ameriko.

LDU Pariz, 8. aprila. (DunKU) Predsednik Wilson še vedno ni popolnoma okreval.

LDU Amsterdam, 8. aprila. (DKU) Listu »Telegraaf« se poroča, da pričakujejo

skorajšnjega povratka Wilsona v Ameriko. Mornariški derpatement je prejel iz Pariza brzojavko, v kateri se zahteva, da se parobrod »George Washington« čimprej odpošlje v Brest.

Turčija se bo uklonila sklepu mirovnega posveta.

LDU London, 8. aprila. (DKU — Brezlično.) Iz Pariza javljajo, da je Turčija

priljubljena sprejeti vse pogoje izimši izgubo Carigrada.

Italijanska propaganda.

LDU Milan, 9. aprila. (Brezlično.) Iz Pariza poročajo: V krožku inozemskega časopisa se je vršil zajutrek, katerega so se udeležili angleški, ameriški, italijanski in francoski časnikarji. Predsedoval je Barzilai, ki je imel govor, v katerem je poudarjal pravice narodnosti, kakor tudi potrebo, da se sklene pravičen mir, za katerega bo jamčilo mednarodno varstvo.

Bavarska republika svetov.

LDU Monakovo, 8. aprila. (DunKU) Kakor javlja »Münchener Zeitung«, so pridobili kmetsko zvezo za novo vlado in za soglasje s sovjetsko republiko s precej dalekosežnimi koncesijami.

LDU Monakovo, 8. aprila. (DunKU) List »Rote Fahne«, organ komunistov, se obrača v oglasu na delavstvo proti sedanji sovjetski vladi. Komunisti se pozivljejo, naj ne zaupajo ustanoviteljem nove sovjetske republike in naj prirede demonstracije in slavnosti na čast te navidezne republike.

LDU Monakovo, 8. aprila. (DunKU) Glede prevzetja vlade sta bili včeraj sestavljeni dve listi. Prvi načeljuje dr. Mühlow in sestoji iz neodvisnih in večin-

skih socialistov. Drugi listi načeljuje dr. Lippe in sestoji iz zastopnikov komunistov ter neodvisnih. V tej listi, ki je končno zmagala, ni zastopnikov večinskih socialistov.

LDU Monakovo, 8. aprila. (DKU.) Splošna stavka delavstva je prenehala. Govori se pa v Monakovem o stavki meščanstva. Danes dopoldne so bile skoraj vse trgovine v znak protesta meščanov zaprte. Uradniki, pošta in brzojav delajo še kakor navadno. V Nürnbergu so proglasili splošno stavko delavstva. Listi izhajajo zopet pod cenzuro.

LDU Monakovo, 8. aprila. (DKU) Centralni svet je izdal oglas, ki veli med drugim: Vedenje častnikov, dijakov in drugih pri proglasitvi sovjetske republike ogroža javno varnost. Vse osebe, ki ogrožajo mir mesta, se bodo aretirale in sodile pred revolucionarnim sodiščem.

LDU Stuttgart, 8. aprila. (DKU) Württenberska, badenska in hessenska vlada so izjavile, da priznavajo prejkoslej samo ministrstvo Hoffmann kot edino pravnoveljavno vlado na Bavarskem.

Plenitve v Nemčiji.

LDU Magdeburg, 8. aprila. (DKU) Danes ponoči je napadla oborožena tolpa

skladišča žita v tukajšnjem pristanišču in jih deloma opleni. Med vojaštvom in roparji se je vnelo streljanje, ki je trajalo s presledki več ur. Število žrtev še ni znano. Roparji so odnesli blaga v vrednosti kakih 700.000 mark. Vršil se je tudi napad na južnično palačo, ki je bil odbit z ognjem iz strojnih pušk. Med drugim so bile oplene tudi barake ameriškega Rdečega križa, v katerih je bil shranjen živež za vojne ujetnike. Vsled teh dogodkov je bilo v Magdeburgu proglašeno obredno stanje. Pri spopadih z roparji se je izkazalo, da je večina garnizije zvesta vladi.

Belgija.

LDU Milan, 9. aprila. (Brezlično.) Kakor javljajo iz Brusla, bo pariška mirovna konferenca najbrž priznala Belgiji vse ozemlje Ruanda v vzhodni Afriki (severno jezera Tanganika).

Vprašanje odškodnine.

LDU Pariz, 8. aprila. (DKU) Reuterjev urad doznava iz zanesljivega vira, da je bil v vprašanju vojne odškodnine v glavnih točkah dosežen sporazum.

Francoščina službeni jezik zveze narodov.

LDU Lyon, 9. aprila. (Brezlično.) Iz Pariza poročajo: Francosko društvo za zvezo narodov je imelo zborovanje pod predsedništvom g. Leona Bourgeois. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, katerega jezika naj se poslužuje zveza narodov. Sklenili so, da mora biti francoščina službeni jezik osrednjih organov zveze narodov.

Dvorana miru.

LDU Pariz, 8. aprila. (Brezlično.) G. Dutasta, generalni tajnik mirovne konference in g. Arnauv sta prišla v ponedeljek vnovič v Versailles, da vodita priprave in ureditev v več dvoranah palače, predvsem v takozvani galeriji zrcal, kjer formalni preliminarne miru se pričakuje vsak čas. Prefektura, kakor tudi občinski urad v Versaillesu pripravljata stanovanja za zastopnike sovražnih držav. Poštna uprava je odredila, da morajo pisma, ki se oddajajo na pošto, nositi pečat: »Versailles-Congres de la Paix«.

Cehi in Italijani.

LDU Lyon, 9. aprila. (Brezlično.) Iz Prage poročajo: Pričeli so s prevažanjem druge čehoslovaške armade iz Italije na Češko. Ta armada šteje 50.000 mož. Italijansko prebivalstvo je pri tej priliki z velikimi manifestacijami izražalo svoje simpatije do Čehoslovakov.

Boji na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 9. aprila iz uradnega vira: Koroško, dne 8. aprila ob 11.30 dopoldne in ob 6. popoldne

line so Nemci streljali s strojnimi in tobovi v smeri proti Lušniku; dne 9. t. m. ob 1.10 zjutraj pa na našo stražo pri Hrenovicah, kamor so vrgli tudi tri ročne granate. —

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 9. aprila. (Brezžično.) Svet četvorice, pri katerem je polkovnik House zastopal še vedno bolehnega predsednika Wilsona, se je sestal k seji včeraj zjutraj v vojnem ministrstvu. Pri popoldanskem seji četvorice je bil zaslišan g. Paderewski, predsednik ministrskega sveta poljske republike.

LDU Pariz, 9. aprila. (Brezžično.) Mednarodna komisija za zrakoplovne probleme je razpravljala o poročilih, katera so predložile razne podkomisije o svojem delovanju. Sklenila je sestaviti o tem enotno poročilo, ki je prišlo v ponedeljek v razpravo v vrhovnem svetu mirovne konference. Kolikor se tiče tehničnih problemov bodoče mednarodne pogodbe o zrakoplovstvu, če more reči, da je ista skoro že dovršena.

LDU Pariz, 9. aprila. (Brezžično.) Medzavezniška komisija, ki je bila poslana na Poljsko, je v torek zjutraj nadaljevala razpravo o redakciji izveštja, katero bo predložila konferenci. Podkomisija za stvari, ki se tičejo Poljske, je določila začasno vzhodno mejo Poljske, ne da bi se pri tem dotaknila litavskega vprašanja. Finančna in gospodarska komisija sta zborovali tudi v torek. Komisija, ki proučava vprašanje odškodnine, bo imela v najkrajšem času plenarno sejo, v kateri se bo razpravljalo o njenih končno veljavnih sklepih.

Iz pokrajine.

k V Otaležu na Primorskem je umrl dne 5. aprila 1919 nagle smrti v najlepši moški dobi 30. let g. učitelj Cvetko Fağanelj, doma iz Oseka na Goriškem. Služboval je v Tolminu, Nemškem Rutu, Dol. Trebuši in v zadnjem času v Otaležu, kjer mu je prestopila smrt nadežno življenje. Bil je navdušen Jugoslovčan, priljubljen v vsaki družbi.

k Državni nameščenci iz Trsta in Goriške, ki službujejo v Jugoslaviji. V petek zvečer je bil sestanek državnih nameščenцев iz Trsta in Goriške, ki službujejo v Jugoslaviji, v prvi vrsti seveda onih v Ljubljani. Ta sestanek je bil sklical vodja poštno-čerkovnega urada g. dr. Maričič, ki je navzočim razložil, da bi se sedaj, ko je začela v Ljubljani uradovati mednarodna komisija, nemara dobilo dovoljenje za potovanje njihovih rodbin in za prevoz njihovega pohištva v Ljubljano. Po daljši debati se je izvolil odbor, ki bo z oblastmi stopil v stik. — Zaradi potrebnih podatkov, ki jih ta odbor nujno potrebuje, da ve, koliko oseb pride sploh v poštev, naj se državni nameščenci čim prej osebno zglase v Narodnem svetu, Frančiškanska ulica (Hotel Union). Odbor sprejema prijave od danes, torka, dne 8. t. m. naprej od 3. do 6. popoldne. Pred vsem naj se zglase oni nameščenci, ki že imajo stanovanje v Ljubljani ali drugod in ki imajo rodbino in pohištvo v Trstu ali na Goriškem.

k Pomanjkanje stanovanj v Celju. Če prideš, prijatelj, v Celje, pazi in glej, da ne boš spal v čakalnici na kolodvoru, kjer te koncem koncev še trpe, če so dobre volje. Hoteli, slovenski in poslovenjeni, so v Celju nabiti do zadnjega kotička, kakor v Ljubljani, v Mariboru, v Zagrebu in v Belgradu. To je znak blagostanja poleg velikanske bede in znamenje časa. Nočni vlaki namreč ne vozijo, zato pa več ljudi prenočuje v Celju, kakor pred vojsko.

k Načelnik zagrebške komisije odstopil. »Jutr. List« poroča, da je načelnik zagrebške policije dr. Mišetič podal ostavko, ker se ne strinja z različnimi ustanovami, ki so ostale na policiji še iz stare dobe.

k »Tipografski Glasnik« je začela zopet izdajati organizacija stavcev v Belgradu. Izhajal bo po potrebi.

k Klasifikacija konj v okrajnem glavarstvu Ljubljana se prične 11. aprila t. l. in se bo vršila po nastopnem sporedu: 11. aprila za občino Šmartno pod Šmarno goro, 12. aprila za Medvode, 14. aprila za Zgornjo Šiško, 15. aprila za Št. Vid in sicer za vasi: Št. Vid, Poljane, Trata, Kamna gorica, Dolnice, Teško čelo, Vižmarje in Guncelje; 16. aprila za ostali del šentviške občine. — Posestniki konj iz zgoraj navedenih občin morajo pripeljati svoje v svrhu klasifikacije v Št. Vid pred Čobarjevo gostilno. Dne 23. aprila za občino Dobrunje in sicer za vasi: Štepanja vas, Gor. Hrušica, Spodnja Hrušica, Fužine, Dobrunje, in 24. aprila za ostali del dobrunjske občine. Dne 25. aprila za občino D. M. v Polju in sicer za vasi: Studenec, Slape, D. M. v Polju, Vevče, Zgornji in Spodnji Kašelj, Zalag in Podgrad, dne 26. aprila pa za ostali del te občine. — Klasifikacija konj za zgoraj omenjene občine se bo vršila pri Devici Mariji v Polju pred Dimnikovo gostilno. Dne 28. aprila za občino Podgorica in Černuče, 29. aprila za občino Moste, 30. aprila za občino Jezico in sicer za vasi: Kleče, Savlje, Jezica, in dne 1. maja za ostali del občine Jezica. Klasifikacija konj za rečene občine se bo vršila na Jezici pred Aleševo gostilno. Podrobnosti teh klasifikacij vsebuje, kakor je bilo že večkrat naznanjeno naredba deželne vlade za Slovenijo št. 382, Ur. list št. LIV, in pa »Razglas glede klasifikacije konj«, Ur. list št. LIX, na strani 175.

Iz Ljubljane.

1 Naval k sinfoničnim koncertom orkestra Srbske Kraljeve Garde je tako velik in navdušenje tako pristno, da izraza ljubljansko občinstvo željo, naj bi se še tretji sinfonični koncert te izvrstne godbe vršil v Ljubljani. Naznanja se torej občinstvu, da priredi orkester Srbske Kraljeve Garde v petek, 11. t. m. še tretji sinfonični koncert. Vstopnice se prodajajo v trafikih v Prešernovi ulici 54. Spored objavljamo na drugem mestu.

1 Spored III. sinfoničnega koncerta, ki ga bo izvajal veliki orkester Srbske Kraljeve Garde v petek, 11. t. m. v Ljubljani pod vodstvom višjega kapelnika, g. St. Biničkega je sledeč: 1. Binički: Uvertura »Iz mojega zavičaja«. 2. Grieg:

Dva norveška plesa, št. 1. in 2. (Danses Norvégiennes.) 3. Massenet: Iz opere »Cid«. Airs de ballet, a) Castillane, b) Andalouse, c) Aragonaise, d) Aubade, e) Catalane, f) Madrilène, g) Navarraise. — Odmor. — 4. Massenet: Uvertura k »Phédre«. (Tragedie de Racine.) 5. Rendla: »Splet srpskih melodij«. (Mosaïque de Melodies Serbes.) 6. Wieniawski: Koncert za gosli in orkester v D-molu. Svira na gosli solist g. V. Frait. 7. Čajkovskij: Svečana uvertura »1812«. — Začetek točno ob polosmi uri.

1 Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. 9. aprila, sredo: »Španska muha«, A 2/45. — 10. aprila, četrtek: Zaprt. — 11. aprila, petek: »Veriga«, A 43. — 12. aprila, sobota: »Nelly Rozier«, C 44. — 13. aprila, nedelja popoldne: »Nelly Rozier«, Izven abon. — 13. aprila, nedelja zvečer: »Veriga«, Izven abon. — 14. apr., ponedeljek: »Španska muha«, B 2/45. — 15. aprila, torek: Zaprt. — 16. aprila, sredo: »Veriga«. Ob znižanih cenah. Izv. abon. — Opera, 8. aprila, torek: Zaprt. — 9. aprila, sredo: »Ugrabljena Evelina« in »Pagliacci«, B 46. — 10. aprila, četrtek: »Ugrabljena Evelina« in »Pagliacci«, C 46. — 11. aprila, petek: Zaprt. — 12. aprila, sobota: Slovaška princeška, B 2/41. — 13. apr., nedelja: »Ugrabljena Evelina« in »Pagliacci«. Izv. abon. — 14. aprila, ponedeljek: Zaprt. — 15. aprila, torek: »Boheme«, B 3/42. — 16. aprila, sredo: »Ugrabljena Evelina« in »Pagliacci«, A 46.

1 Ljudski oder v Ljubljani uprizori v nedeljo, 13. t. m., ob 7. uri zvečer v Ljudskem domu petdejsko igrano »Dekle z biseri«. Po H. Rider-Haggardovem romanu dramaturgiral dr. Guido Rant. Vstopnice se dajo v predprodaji vsak dan od 4. do pol 7. ure zvečer v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu.

1 Osebna vest. Stavbeni nadkomisar inženier dr. Miroslav Kasal je izstopil prostovoljno iz državne službe in otvoril kot civilni oblastveno poverjeni stavbeni inženier specijelno stavbeno podjetje in tehniško pisarno za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

1 Drugi promenačni koncert glasbe Srbske Kraljeve Garde bo v »Zvezdi« v četrtek, dne 10. t. m. popoldne od 3. do 6. ure pod vodstvom kapelnika g. Rendla.

1 Glasbena Matica. Opozorjamo vse pevke in pevce na skupno vajo, ki se vrši v četrtek, dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer, pod vodstvom g. Mat. Hubada. Pridite vsi tudi nekdanji pevcil! — Odbor.

1 Na občnem zboru Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani dne 3. t. m. se je določila za poslovno leto 1918 dividenda v znesku 30 K na delnico, ki je izplačljiva po 1. juliju 1919.

Politična kronika.

p Tudi Maeterlinck? Vemo, da so tudi veliki duhovi podvrženi zmoti in ne smemo biti preveč razočarani, ako n. pr. kateri izmed svetovnih pisateljev ne ume naših težnj ob likvidaciji svetovne vojne.

Vendar nas mora boleti v dno duše, ako piše en Mactierlinck, da bi plakal, »ako bi 24.000 reških sinov plemenite Italije padlo pod barbarsko Jugoslavijo. Žrtvovati Reko, bi značilo, upostaviti mir sveta v prokletem znamenju črne nehvaležnosti in začeti novo dobo z zločinom, ki ga zgodovina ne bo nikdar odpustila.« Uboğa slovanska raja! Sto in stoletja si prelivala kri za varnost zapadne kulture, živela kakor preganjana zver, da so mogli zapadni sosede uživati blagodatni miru in delati na prosveti; sedaj ko naj bi bilo konec vsakemu nasilju na svetu in bi se mogli vsi posvečati kulturnemu delu — tudi Jugoslovani, sedaj prihajajo drug za drugim veliki možje veliki na nas pehajo v stran z nevoljo in mrzlo. Kaj ti ne pada na misel, da z nami in za-

htevaš celo nekaj, nakar je že položil roko naš enakovredni viteški brat Italijan? Nehvaležnost nasproti Italiji bi bila po mnenju teh mož neznosna, vnebovpijoča. Nehvaležnost nasproti jugoslovanski raji, ki je olajšala zapadni Evropi stališče v svetovni vojni s tem, da je prejšnje leto uničila Turčijo in ki je tudi v svetovni vojni dosegala naravnost čudovite uspehe, ki je slednjič s svojim odporom proti osrednjim velesilam povzročila končni popolni polom Avstro-Ogrske — nehvaležnost do te jugoslovanske raje? Smešno. Ali Rusija ni storila za entento v tej vojni vsaj toliko ko Italija? A kdo misli sedaj na to, da se ji prizna nagrada? No, grenkost, ki se nas polasča ob tem spoznanju, nam ne bo dišala, ampak zdravilo: Bog in sreča junaška! Bodočnost bo vendarle naša.

Zganje — morilec!

Iz Cerkelj ob Krki nam poročajo:

V soboto, dne 5. aprila zvečer je dala Neža Žibert — Kustaričevav (ali njen sin), vaškim fantom sodček pokvarjenega drozjenca. Pijača je bila črna. Vsled zastrup-

ljenja po žganju je drugi dan, v nedeljo, umrl najmlajši pivcev Dušakov Anton, po domače Krošeljinov, star 18 let. Zdravniška pomoč je bila brezuspešna, ker je nastopila otrplost možganov.

Žena.

Ž ženski telesni razvoj. Ideal ženske lepote se je v zadnjih par desetletjih temeljito izpremenil. Polnost Rubensovih slik in sledeča prešćipnjena, osi podobna talja s prekomerno označenimi prsi in kolki more danes le še smešno učinkovati. Naš ideal je vitka, mišičasta ženska postava brez povdarjenih ženskih oblik. Zanimivo je, kako zelo je narava naklonjena temu idealu. Vsaka ženska, ki zavže steznik in se pametno, naravno oblači, pri tem pa tudi naravno živi, t. j. da se dovolj giblje na prostem ali pa telovadi, more doseči ta ideal. Tudi pojem gracijoznosti se je tekom let popolnoma izpremenil. Dame prejšnjih dob, ki jih je tesna obleka ovirala v gibanju, so bile gracijozne v malem, drobnem; tako so vsekakor znale ljubko dvigniti do ust skodelico s kavo, toda če si jih predstavljamo, kako teko, da ujamejo tramvaj ali kako korakajo na planinski izlet, se nam zde kakor čisto nemogoči nestvori. Dama v krinolini bi bila najbrže že omedlela, ako bi bil kdo od nje zahteval, naj se s krepkim korakom požene preko velikomestne luže; prejšnja dama je morala vsako najmanjšo oviro z drobčkanimi koraki obiti, njej je bila gracijoznost in nežna ljubkost eno in isto. Naš čas pa nasprotno zahteva gracijoznost velike, daleč segajoče kretnje. Lepota te kretnje, prožnost zdravega, pametno negovanega, po obleki neoviranega mišičastega telesa je vse nekaj drugega nego drobna gracijoznost romantične dobe. In vse drugače se more danes ženska veseliti življenja in narave, nego prejšnje gospe in gospodične, ki jim je bil sprehod v Zvezdi edino gibanje na prostem, a izlet na Rožnik — enkrat na leto! — nezaslišano junaštvo.

Ž ženska in družabnost. Pod tem na-

slovom je nedavno v Lipskem izšla knjižica, v kateri daja Marija pl. Bonsen nekaj pametnih migljajev za obnovo začasa vojne atko zanemarjene družabnosti. Kdo je sposoben za »družbo« in kdo ne, v tem naj se da pametna gospodinja voditi edino le od svojega lastnega spoznanja in takta. Vsekakor morajo biti ljudje, ki naj prihajajo skupaj, na približno enaki stopnji izobrazbe. Gostom naj se postreže z malenkostjo, ki nikogar ne izziva na tekmo, pa s tem naravnjejšo ljubeznivostjo. Nekoliko svežih cvetk po vazah pa čaj s pecivom in sadjem zadostuje. Strežba naj bo tako spretna in neprisiljena, da se komaj opazi. Tudi če so gostje povabljeni na kosilo ali večerjo, naj nihče ne razvija pretiranega razkošja in sijaja. Svojim razmeram primerno, pa čedno, skrbno, prijazno, toplo. Zelo priporočljivi so potovalni družabni sestanki, t. j. družba se zbira vsakih štirinajst dni, vselej pri drugem članu iz svoje srede. Tako gostoljubje nikogar preveč ne obremenjuje. Končno daje pisateljica starim damam moder svet, naj ne hodijo prevečkrat v druge družbe nego med svoje vrstnice. Kajti na eni strani, pravi, jih gospodje ne bodo hoteli žaliti z zanemarjanjem, na drugi strani je pa res, da celo najstarejši gospodje raje občujejo z mlajšimi damami. V tem ima pisateljica vsekakor prav, ampak vprašanje je, ako ne bi bilo prav, da bi tudi stare gospode opomnila, naj ne silijo v družbo mlajših dam, ki se večinoma prav nič ne vnamajo za njihove ljubeznivosti. Sploh bi pa, mislimo, v res kulturni družbi, morala prevladovati osebnost ne pa spol.

Zdravstvo.

z Plavanje. Sicer smo še v začetku spomladi in malokdo še misli misli na vodo, a pri nas gre vse kar hitro, prave pomladi ni in poletje je kar naenkrat tu,

brez pravega prehoda. Zato bomo začeli pisati o nekaterih vrstah športa, ki jih bomo gojili poleti lepo po vrsti, drug za drugim. Sicer sta se ustanovili v Ljubljani dve demokratični društvi, eno z imenom »Družabni klub« za člane S. L. S., drugo malo starejše pa za J. D. S., a ker ne moreta sprejeti vseh plavanje goječih, je treba tudi tem nekaj povedati. — V prvi vrsti vpliva plavanje na hajo; okrepi namreč ravno one mišice, ki držijo telo lepo in ponosno kvišku. Kdor se ne zna držati lepo pokonci in celo še če ima kriv hrbet, temu priporočamo plavanje kar najtopleje. In ker se hrbtenica tako zelo raztegne in razvije, stopi prsni koš na široko ven, zato se pa tudi pljuča prav izdatno razširijo, zlasti njih končni razrastki. Ker so pljuča naslonjena direktno na rebra, se morajo raztegniti z dviganjem prsnega koša, torej z dviganjem reber; tako vdihavajo zrak. Posebno veliko dobička od tega povečanega razširjenja prsnega koša imajo konci pljuč, ki jih sicer pri dihanju in držanju zanemarjamo. Zato tudi ni treba še posebej poudarjati, kako važno je ravno plavanje za tiste, ki imajo slaba prsa. Tako se obranimo vsakdanjih oboletostih pljuč, zlasti pa najhujšega sovražnika naših dni, pljučnice, ki se vgnezdijo najraje ravno v koncih pljuč; kajti ti so vsled skrivljenega držanja in napornega sedenja naše mladine najbolj v nevarnosti. Lega prsnega koša pri plavanju je pa tudi drugače še koristna za delovanje dihanja. Vsled telesnega napora se porabi več kisika in se vsled tega dihanje poglobi in okrepi, zato pride več zraka v pljuča. Kako velika je ta množina, je dognal neki zdravnik ob Brienskem jezeru v Švici. Preiskal je več plavčev in dognal tole: Dočim porabi odrasel človek — če je miren — na minuto poprečno 8 litrov zraka za dihanje, ga porabi plavač 51 litrov, velikansko število, ki presega celo ono turistov. Ti vsrkavajo vendar dosti zraka, namreč 42 litrov na minuto. Vidimo, da se ravno pri plavanju pljuča prav izredno prezračijo, bolj kakor pri kateremkoli drugem športu, oziroma telesni vaji. Pridenimo še, da se nahaja plavač pri izvrševanju svojega športa večinoma v zraku, prostem prahu in polnem kisika; to je vse kaj drugega kakor telovadec ali kolesar, ki gojita svoj šport v prašni dvorani, na prašnem vežbališču ali pa na prašni cesti. Neka druga dobrota plavanja v primeri s športi hitrosti je ta, da je dihanje enakomerno in mirno, ker je v soglasju z ritmičnimi kreti. Nasprotno je pri orodni telovadbi dihanje zelo neredno, še bolj pa pri letanju. Enakomerno dihanje vadi sodelujoče mišice prav učinkovito. Še nekaj drugega: ker moramo pri vsakem dihu premagati odpor, ki teži na telo, se morajo mišice vdihavanja prav pošteno napenjati in se zato tudi prav dobro okrepijo. Na drugi strani pa pritisk vode pospešuje izdihavanje, ki se poveča še s tem, ker pritišemo roke na prsi; to požene zrak še bolj ven in napravi prostor za novega, svežega. — Plavanje je torej ena najkoristnejših telesnih vaj, na vsak način najbolj zdrava. Ko bo prišel pripravi letni čas, oprimo se ga in ga združimo z veslanjem. Prednost veslanja je zopet ta,

nekaj, kar ga je vrglo iz premišljevanja. Bila je mlada, bleda gospa, ki je v svoji beli žalni obleki klečala na svežem grobu in silno žalovala ter mahala s pahljačo nad grobom. Približal se ji je in dejal: »Je to tvoj mož, ki ga objokuješ?« — »Da, moj oprog je bil,« je odgovorila. »Toda čemu tišiš svojo pahljačo nad grobom?« je prašal filozof. »Saj veš, da ti Budha ne more vrniti trupla tvojega moža?« — »To vem,« je dejala. »Toda svojemu možu sem na smrtni postelji prisegla, da se ne bom poročila, dokler se zemlja nad njegovim grobom ne posuši. Zato prihajam vsak dan sem in pahljam zemljo, da bi se preje posušila.«

s Italijanski kralj v Istri. Te dni se je zopet šel po Istri laški kralj v avtomobilu. Šel je od mesteca do mesteca, kjer ga spremljal »rešeni« narod z velikim navdušenjem. Bil je v Bujah, Kotovčinu, Vrbaru, Bademi, Labinu in Oprtlju. Povsod z za teh laških oazic pa poje kraljeviču Marku naš ratar, ponekod v oazah samih, in njegova pesem ni umolknila niti ob obisku kralja »osvoboditelja«.

s Mrlič v grobu. Stojimo ob grobu, ki je pogoltnil rakev kakega nam dragocene bitja, polni globoke bolečine vsled ločitve gledamo vanj in pravimo tolažec se: Počivaj v miru! Na svidenje. In kamor koli pogledamo na počivališču trudnih, povsod ista pobožna želja, ki nežno odmeva naših srcih in nas tolaži z mislijo, da ima rudno srce spodaj pod zemljo vendar enkrat mir. Ali je pa to tudi res? Ali vlada u doli pod zemljo v resnici večen mir in pokoj? Možje znanosti, kojih poklic jih je pogosto prisilil, da so opazovali razpad mrliča, nam pripovedujejo pretresljive reči o usodi mrličev v hladni jami. Videli so, da se spravijo nad enega samega mrliča milijarde in milijarde gobastih bacilov, sledijo drugi, potem pa zopet celi rodovi raznih mrčes, ki jedo mišice, napadajo mast, lednjik pa tvorilci trohnobe. Kakor hitro ena vrsta ne more več živeti, se vseli druga, nadaljujoč delo razdejanja. Seveda pa v grobnicah in tesno zaprtih rakvah to grobno živalstvo ne more nastopiti, zato se pa tudi trohnenje v teh zavojih bistveno zakasni. Tudi tam, kjer je preveč vlage, je razkroj mrliča oviran, napravi se takozvani mrliški vosek. Čez deset in več let potem truplo tudi v svojih mehkih delih še ni razkrojeno in ga večkrat tudi še v njegovi zunanji obliki več ali manj lahko spoznamo. Končni rezultat se pojavi kakor so pač pogoji v različnem času in morebiti šele po tridesetih letih, je pa zmiraj isti: ali gniloba, združena s tvorbo raznih volenih spojin ali pa trohnoba, kjer nastopijo druge prvine, tako ogljik, dušik, kisik, volik, žveplo itd. Največkrat so pa grobovi že izpraznjeni in nanovo uporabljeni, še predno se je vse to izvršilo. Vsak čuteč človek, ki je enkrat kaj takega videl, ima umljivo željo, da obvaruje truplo svojih dragih pred tako usodo. Veliko so že mislili o tem; najboljšje je pač še zmiraj balzamiranje, mumificiranje itd.

s Usodopolna kraljeva raztresenost. Španski kralj Ferdinand VII. je prisostvoval 16. avgusta leta 1828, bikoborbi v Madridu, a ni dosti pazil na to, kar se je go-

dilo v areni, težke politične skrbi in misli mu niso dale miru. Vzbudilo ga je iz premišljevanja velikansko ploskanje in vpitje večtisočglave množice. »Kaj se je zgodilo?« vpraša svojega pribočnika, »zakaj ploskajo tako nenavadno? Saj so ljudje kakor nori!« — »Borilec Romero je z izredno sigurnostjo, drznostjo in eleganco ravnokar napravil oni čudoviti skok, ki je njegova posebnost.« — »Kateri skok?« — »Postavil je levo nogo med rogove s povešeno glavo dirjajočega bika in je gracijozno skočil čez njega.« — »A tako, pač sem že večkrat slišal o tem, a še nikdar nisem imel prilike, da bi bil videl ta skok, zato naj Romero svoj skok ponovi.« — »Tako in pri istem biku?« — »Da.« — »Mislim, Velikanstvo, da je to nevarno.« — »Ah kaj, za takega moža, kakor je Romero, je to malenkost.« Kraljevo željo so takoj sporočili slavnemu bikoborcu. Ta bi bil moral željo zavrniti in reči: »S tem bikom ne več. Tega vam rajši prebodem po vseh pravih umetnostih. A skok napravim pri vsakem drugem biku, ki še tega ni videl.« A rekel

ni tako, čeprav je dobro poznal veliko nevarnost, v katero je šel. Oblečen v svilo in atlas, v levi majhno rdečo ruto, v desni tenek oster meč, tako opravljen je šel zopet nad bika, ga je zdrazil do največje besnosti in divje se je zakadil bik proti njemu. Namesto da bi ga umoril z okretnim sunkom meča, je stopil s svojo levo nogo zopet med bikove rogove in je hotel skočiti čezenj. A bik ni hitro dvignil glave, kakor je bil to naredil prvič, stresel jo je s hudo močjo, bikoborec je izgubil ravnotežje in je padel na ostre rogove, ki so se v hipu zabodli v njegovo telo. Drug bikoborec je hitro skočil v areno in je bika umoril, a bilo je že prepozno; Romero so odnesli umirajočega proč kot žrtev vladarjeve raztresenosti. Kdor ve, kaj je na Španskem slaven bikoborec, se ne bo čudil, da je cela Španska žalovala za njim. Potolažili so se šele potem, ko mu je ostal vreden naslednik, Eopada Montes. Tudi ta je večkrat napravil oni skok, a nikdar dvakrat pri istem biku; žalostna usoda Romerova mu je bila v svarilen zgled.

V hotelu verižnikov.

(Slika stara nekaj mesecev.)

Je blizu meje, iz njegovih oken vidimo tovarne vlake, ki prihajajo iz Hrvaške ... vlake z velikimi zaprtimi vozovi, za kojih vsebino divja boj dan in noč, zjutraj in zvečer. Kje? Povsod, na cesti, v kavarni, v gostilni, povsod tam, kjer sta dva skupaj ali trije in učinkuje beseda »blago« kakor voda na razbeljeno železno ploščo. Najlutejši je pa boj v veži hotela, glavnem stanu verižnega štaba, na veliki borzi.

V pletenih stolihi sedijo in prežijo: šestdesetletnik iz Gorenjske s popetanimi čevlji in marsikakim razočaranjem, mladi potepuh iz Ljubljane, nekdanji Mahrov učenec, komij z večnim poželenjem po čisti volni in po vagonih sladkorja in pa vonjapolna igralka od bogsigavedikije. Njena pompadurka — velikanka je napolnjena z brzovjarkami na kavo, brazilsko, dobro se spozna. Vsi prežijo na telefon s pričajeno besnostjo naščuvanih gladiatorjev, kakor zveri pred krmenjem. Ni ga človeka v hotelu, ki bi ne bil naročil dveh nujnih pogovorov, v Zagreb, Novi Sad, na Reko itd. — Bog ve kam, in sedaj prežijo tukaj in se uničujejo pogledi kakor baziliški, kajti mudi se. Kdo ve, predno se Zagreb oglasi, je blago morebiti že v četrti, peti roki; nihče ga ni videl, nihče ne ve, ali sploh eksistira ali ne, nihče nima zaupanja vanj. A kosček papirja frfota nekje po svetu okoli in gre od roke do roke — desnica ne ve, kaj dela levica in ena roka pozabi umiti drugo —, in ta kosček molijo kakor podobno svetnika in imenuje se izvoznica. In je morebiti potvorjena. Oni v stolihi pa čakajo in prežijo, ogledujejo se kakor rokoborci pred prijemom, pripravljenem na sunek in na udarec. Nekdo hodi okoli in ponuja saharin, vsi odmajejo z glavo, danes nima nihče smisla za saharin. Ja, včeraj, to že, a včeraj ni danes; jutri morebiti spet.

Mladi potepuh skoči kvišku, spogle-

dajo se, šestdesetletnemu možu pade cigareta iz zlatapohlepnihih ust. Komijeva usta vprašujejo: Ali je kaj svežega? Potepuh dleskne s prstmi in gleda divje na okoli; če ga iz Zagreba v desetih minutah ne pokličejo k telefonu, so šli trije vagoni čokolade rakom žvižgat! Še enkrat hoče telegrafirati, nujno, danes že četrtič, glasno vpije in zahteva brzovjavni formular. Hišnik skomizgne ravnodušno z rameni; formularov že davno ni več tukaj, vse so popisali, naravnost žrli so jih. A klic po formularu je elektriziral vse, nova misel se jim je porodila: telegrafirali bodo, telegrafirali na vse strani, če je toliko sto in sto metrov blaga takoj na razpolago. Kakšno ceno ima čaj na Reki, če gumi res pada, kakor trdi igralka že več dni. Vse zahteva brzovjavne formule, potepuh je z vihrajočim frakom odšel že davno na pošto iskat jih. Hišnik se obžalovaje reži: njemu je pač vseeno, on je svojo rebo že spravil, vtihotapil je sto centov kave — skupaj z nekim agentom in pa z gospodom komercialnim svetnikom od nedaleč. Sedaj pa pišejo vsi brzovjavke, prsti se tresejo čez papir, pišejo na umazane lističe iz umazanih notesov, na stare račune in po botnice. Obrnili bi ravnokar spisani mrliški list svojih lastnih otrok in bi nabili nanj svoje telegrame, kajti stvar je nujna.

Vežna vrata se odpro, majhna Dolenjka v elegantnih čevljih plane v vežo in naravnost nad komija. Stoindevajset tucatov moških srajc ima na razpolago, za šest ur samo. Utoni v klopčiču obkoljujočih jo. Mala Analijsa se zvija pod pohlepnihih pogledi štirindvajsetih oči, a dobro se ji zdi! V Švico hoče, a njen potni list ni v redu. Stari gospod z mnogimi razočaranji filozofira: potni list takih dam ni nikoli v redu, in če je v redu, potem šele prav gotovo ni v redu. Tako ali tako — v redu ni nikdar. (Dalje.)

Narod, ki izumira.

(Po Nansenu priredil Ivan Bežnik.)

(Dalje.)

ŽENA.

Učeni možje trdijo, da se lahko sodi slednji narod ali ljudstvo po tem, kako stališče zavzema žena pri njih. Če povzamemo ta rek in ga prenesemo z ozirom na Eskime, moremo trditi resnici na ljubo, da se nahaja ta narod na visoki stopnji. Žena zavzema pri njih zelo važno mesto.

Stališče žene pa seveda tudi tu ni brez senčnih strani. Mož smatra namreč svojo ženo kot lastnino, ki jo je oropal ali kupil od svojih staršev. Lahko jo sedaj tudi zapodi ali pa zamenja za kako drugo stvar, kakor vzame na primer tudi več žena, če kakor dopuščajo razmere. Toda navadno ravna z njo lepo. Naziranje, da je žena lastnina moža, najdemo pri mnogih drugih narodih z veliko hujšimi posledicami in gršim ravnanjem kot pa pri Eskimih.

Kakor drugje, tako je tudi pri Eskimih ukoreninjena misel, da ženske niso zmožne za isto delo kot moški. Res je, da nosita ne hlače oba, mož in žena, toda delo sta si razdelila med seboj po natančno določenih pravilih.

To izvira iz tega, ker sta oba mnenja, da ženske niso tako močne, urne in pogumne kot možje in zato nesposobne za težek lov na morju. Nasprotno si pa moškega ne morejo misliti, da bi gospodinjal, pestoval in opravljal enaka dela.

Vse življenje moža se vrši na morju, tu se vrši tudi vse njegovo delo. Ko pa s svojim plenom doseže breg, tedaj preneha njegova briga zanj. Tu ga namreč že pričakajo žene, ki mu celo pomagajo na breg, on pa se sedaj bavi samo s kajakom in orožjem, ki ga skrbno spravi, plen pa nešije žene na dom. V prejšnjih časih bi bilo celo sramotno za lovca, da bi se pečal s plenom nadalje in tudi danes je še v obče tako.

Ženske tedaj izvlečejo tjulenja na suho, razrežejo ga po določenih pravilih, razdeli ga pa hišna gospodinja. Dalje pripravljajo jedi, očistijo kože, oblačijo kajake in poletne čolne, šivajo obleke in opravljajo vsa hišna dela. Poleg tega pa stavijo tudi hiše, razpenjajo šotore in veslajo v svojih čolnih.

Noben izmed mož-lovcev se ni v prejšnjih časih spozabil tako daleč, da bi veslal v »ženskem (poletnem, družinskem) čolnu«. Le umil ga je gospodar. Dandanes je sicer v tem oziru nekoliko drugače, posebno kar so jih Evropejci pogosto najeli za veslače. Vendar pa je ostal kajak še vedno zelo važen, pravzaprav neobhodno potreben za njegovo življenje. Še dandanes ne bo noben dober lovec veslal v drugem čolnu kot v kajaku. Zdelo bi se mu to skrajno sramotno.

Kadar se poda vsa družina na lov na severne jelene, tedaj ustrelijo jelena možje, ženske pa ga morajo spraviti v šotor, kar je precej naporno delo.

Lov, katerega se udeležujejo izključno le ženske, je lov na neke vrste živali —

angmagsaet ali kapelan. Ta lov se vrši v prvem polletju, ko pride žival v zelo velikem številu na bregove. Zajemajo jih baje v čolne kar z golidami. Lov se vrši tako dolgo, dokler ni zaloga za zimo zadostna, naj je živali še tako mnogo. Plen posušijo na brežnih kamnih in ga spravijo. To vse je naloga žena.

Včasih pomagajo tudi pri lovu na tjuljenje. In sicer tedaj, kadar lovci naženejo tjuljenje v ozke zalive in od tod na bregove, da jih tu pobijejo.

Da bi pa ženske lovile v kajaku, to ni malo slučajev.

Kapitan Hohn pripoveduje o dveh deklicah v Imarsvik, da ju je videl v kajaku. A to v kraju, kjer je prišlo na 21 prebivalcev komaj pet moških.

Pripoveduje pa Hohn, da se ti deklici nista ločili v ničemer od moških; nosili sta moško obleko in lase na moški način. Kdor ju je videl in ne poznal, ni mogel slutiti, katerega spola sta.

Moški delajo največ na morju, a žene doma. Kadar so možje doma, lenuharijo, jedo, pripovedujejo in spijo. Kvečjemu da čedijo svoje orožje ali ga popravljajo, krajše — zakaj njih orožje je nan ponos.

Moški sedijo na pregradi tako, da jim noge visijo navzdol, ženske pa sede sredi pregrade s prekrizanimi nogama kot Turci in šivajo. S posebnim krivim nožem režejo potem usnje, vezejo okraske k obleki in se lotijo najrazličnejšega dela. Pri tem pa njih jezik nikdar ne miruje. So zelo žive nravi in redkokdaj jim zmanjka govornice. Nekateri poročevalci celo trdijo, da rade lažejo in opravljajo, med tem ko so moški odkritosrčnejši in ne pripovedujejo, česar ne morejo dokazati.

Pripravljanje kožuševine je zelo važno žensko delo. To delo je tudi zelo preprosto, zato naj sledi samo kratek opis.

Kož pripravijo dvoje vrst: črno in belo barvane.

Črne kože, ki jih imenujejo erisak, pripravljajo na ta-le način: Takoj, ko slečejo kožo, jo očistijo slanine in odstranijo z nožem dlako. Nato kožo unijejo v morju in jo denejo sušiti, če je poletje, a ne na solnce. Če je pa zima, jo zakopljejo v sneg. Vendar pa je najbolje, če kožo oblečejo takoj na kajak, da se tako posuši. To usnje pa je temno zato, ker je zunanja stran kože tuljenja črna ali temnorjava.

Bele kože pa, ki jih imenujejo unek, pripravijo drugače: Slanino porežejo s kožo le na debelo in jo zvijejo svežo. Nato jo položijo na gorko mesto v hiši ali na prostem. Tam leži tako dolgo, da se dajo dlaka in zunanja koža odstraniti na lahek način. To delo opravljajo pogosto z zobmi, ker imajo tu priliko, da sesajo toliščo iz kože, kar jim seveda tekne. Nato izobesijo kožo v poletju, da se posuše, a ne na solnce; pozimi pa jih hranijo v sneg. Ker je temna zunanja koža odstranjena, so kože bele.

Oboje vrst kož rabijo tudi za prevlečenje ženskih čolnov.

Belo usnje, ki ga morajo redno mazati, je najboljšo za poletno rabo, a črno, ki mu ni treba mazila, pa za zimsko rabo. Dober

lovec prevleče tedaj svoj kajak dvakrat na leto, a najnavadnejše se vrši to samo po enkrat ali celo le vsako drugo leto.

(Dalje.)

Aprovizacija.

a Kislo zelje za III. okraj. Stranke II. okraja prejmejo kislo zelje v četrtek, dne 10. t. m. na krompirjeve nakaznice pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: do poldne od 8. do 9. ure št. 1 do 500, od 9. do 10. ure št. 501 do 1000, od 10. do 11. ure št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kar stan 1 K.

a Kislo zelje za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje v četrtek, dne 10. t. m. in v petek, dne 11. t. m. na krompirjeve nakaznice pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: popoldne od 2. do 3. ure št. 1 do 300, od 3. do 4. ure št. 301 do 600, od 4. do 5. ure št. 601 do 900. — V petek, dne 11. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 901 do 1200, od 9. do 10. št. 1201 do 1300, od 10. do 11. ure št. 1301 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kar stane 1 krona.

Trdovratne in najhujše

bolečine v boku,

v križu, trganje v udih, bolečine v ledju in zbadanje v prsih odstranjuje Fellerjev zdravno preizkušeni

Elsa-Fluid

6 dvojnatih ali 2 spec. steklen. 19 K.

Pri zgagi in želodčnih krčih, napetosti, hemoroidah i. t. d., jemljimo Fellerjeve odvajalne rabarbarave

Elsa-kroglice 6 skatlic 9 K 50 v.

Edino pristne pri lekarnarju Evghenu V. FELLER, STUBICA Elza trg 245 (Hrv. Zagorje).

Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Kdor naroči več ob enem, mnogo prihrani.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moje najboljše preizkušene in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miš K 5—; osobito ostru pasta za podgane K 6—; ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K uničevalec moljev K 2—; prašek proti mrčesom 2-50 in 5 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 3—; tinktura za bolhe pri psech K 1-50 tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—. — Pošljite po povzetju Zaved za eksport

M. Jünker, Zagreb 116, Petrinjska ulica 3

Valentin Maček

slamnikarska obrt v Domžalah

prejema damske modne
slamnike v popravilo
v večji množini, oblike na
razpolago.

Svatovska koračnica.

Norveški spisal Björnsterne Björnson.

(Dalje.)

Bilo je že osem ura, ko se je Beret vrnila in prinesla jedi. Postavila je jedi na tla, opazovala za hip oba in se nato vsedla nekoliko proč od obeh. Čakala sta še celo uro, medtem ko se je Beret dvignila par krat, da ne bi zaspala.

Bilo je že deseta ura, ko se je Mildrida prebudila. Obrnila se je večkrat, odprla oči, vstala, ozrla se in zagledala ostala dva.

Bila je še zaspana in ni mogla spoznati takoj, kje se nahaja in kaj vidi, dokler se ni Janez dvignil in stopil smeje k nji. Nato je prožila obe roki proti njemu.

Vsedla se je k njemu.

»Zdaj si spala, Mildrid.«

»Da, spala sem.«

»Ali si lačna?«

»Da, lačna sem.«

Beret je prinesla jedi.

Mildrid je pogledala oba in vprašala: »Ali sem dolgo spala?«

»Da, že je devet ura. Le poglej na aebo.«

Zdaj se je spominjala na vse.

»Ali sta dolgo sedela tu?«

»Ah, pusti to; jej raj!«

Začela je jesti.

»Ti si bila vendar na poti domov,« je vprašal Janez nalahno in nagnil glavo do nje.

»Da,« je zardela Mildrid.

»Ko se naspíš, bova jutri oba šla na tvoj dom,« je dejal Janez.

Pogledala ga je globoko v oči, sprva začudeno, potem polna hvaležnosti, a ni dejala ničesar.

Zdelo se je, da je zopet postala bolj živa. Vprašala je Beret, kje je bila ta čas in Beret je pripovedovala, da je šla po Janeza in tudi Janez je pripovedoval svoje.

Mildrid je jedla in poslušala; čutila je, da postaja zopet živahnejša.

Bila je zelo zadovoljna, ko je slišala, da jo je našel pes in ji lizal roke in obraz. Pes je sedel poleg nje in gledal na vsak njen grizljaj; zdaj je začela deliti s psom obed.

Ko je poobedovala, so šli na planino in ni trajalo dolgo, ko je Beret že ležala in spala. Oba ostala pa sta se vsedla pred kočo. Pričelo je dežiti, a rob strehe je bil tako velik, da nista marala za to. Megla se je zgostila krog planine; sedela sta tam ko začarana. Bilo ni ne svetlo, ne temno. Pritajene besede sta govorila in si vse zaupala. Prvikrat sta tedaj govorila drug za drugim. Prosil jo je, naj mu odpusti, ker ni takoj mislil na to, da mora govoriti z njenimi stariši.

Ona mu je rada priznala strah pred to stvarjo in je dejala, da je bila od onega trenutka, ko ga je spoznala, vsa iz sebe, tako, da je skoraj pozabila na stariše — imela je pristaviti še to in ono, pa je umolknila. V njeni trepetajoči radosti pa je govorila vse, do zadnjega diha vse. Prvi lahki prehod med dušo in dušo je

pričel. Prva plaha vprašanja so se plazila skozi mrak, prvi plahi odgovori so se vračali nazaj. Lahke besede ko sapa so dihale v vprašanih in odgovorih. Mildrid se je prvič opogumila in vprašala, če se ni pogosto vedla zelo neumno. Zagotovil jo je, da tega ni opazil, ne, niti enkrat ne.

Če ni opazil, da je včeraj več čas samo molčala?

»Ne, nisem zapazil.«

Če ni zapazil (tega mu sprva ni hotela reči, a potem mu je zaupala), da se je prenašlo sprijaznila z njim.

»Ne, tega nisem zapazil. Tako lepo se je zgodilo vse to.«

Kaj je mislil tedaj, ko je ona jokala? Da, takrat on tega res ni razumel, a sedaj razume vse — in srečen je, da je bilo tako, ko je bilo.

Vsi ti odgovori so jo delali tako srečno, da je želela biti sama.

To je Janez zapazil, dvignil se je in jo prosil, naj se vleže spat. Vstal je tudi sam in se podal na hlev k počitku. Mildrid pa je bežala v kočo, slekla se in šele v postelji sklenila roke in zahvalila Boga — ah, kako se mu je zahvalila! Zahvalila se mu je za Janeza, za njegovo dobroto, za njegovo lepoto — ni imela dosti besed; zahvalila se je Bogu za vse, za vse skupaj, tudi za bolest teh dveh dni.

Zahvalila se mu je za gorsko samoto in ga prosila, naj jo spremlja tudi na poti k starišem. Nato se je zopet spomnila na Janeza in zahvalila se mu je zanj, kako se mu je zahvalila!

Ko je prišla zjutraj iz koče — Beret je še spala — je stal Janez že zunaj; ravno je bil natepel psa, ki ga ni ubogal; pes se je sukal krog njega in se mu hotel znova prikupiti.

Ko je videl Janez Mildrid, je pustil psa, ki je skočil ves radosten kvišku in je veselo zalajal, kot bi pozdravil njuno srečo.

Janez je pomagal pastirjem pri njih jutranjem delu in ko so ti slednjič sedeli pri mizi, da bi jedli, je vstala tudi Beret.

Vsakokrat, ko je Janez pogledal Beret, je zardela, in ko se je Mildrid po obedu igrala z njegovo verižico pri uri in govorila z njim, je zbežala iz koče. Le s težavo so jo dobili, ko so imeli oditi.

»Poslušaj, Mildrid,« je dejal Janez, ko so šli nekaj časa, in je pristopil bolj blizu k nji. »Premislil sem o vsem, kar ti včeraj nisem več mogel reči.«

Njegov glas je zvenel silno resno, da ga je pogledala; govoril je počasi, ne da bi jo ogledal.

»Hotel sem te prositi, da prideš po ženitovanju, če pride do tega, k meni.«

Zardela je in odgovorila končno nekoliko boječe: »Kaj bosta oče in mati rekla na to?«

Šel je nekaj časa dalje in je dejal: »Mislim, da to ni tako važno, samo če sva zadovoljna midva.«

To je bilo prvikrat, da je dejal nekaj, kar jo je bolelo. Odgovorila ni ničesar.

On je čakal za hip na odgovor, nato pa je pristavil lahno: »Mislim, da bi bila sama zase, da bi se privadila drug drugemu.«

Zdaj je razumela bolje, a odgovorila mu vseeno ni. Šel je, ko poprej, počasi in je ni pogledal. Molčal je popolnoma.

Nji je bilo tesno pri srcu in pogledala ga je vprašujoče. Postal je popolnoma bled.

»Toda, Janez,« je vzkliknila in postala, ne da bi vedela zakaj.

Tudi Janez se je ustavil, pogledal jo je mimogrede in nato svojo puško, ki jo je bil položil na tla, in dejal: »Ali nečeš iti z menoj?«

Glas je zamolklo zvenel, njegov pogled se je zasadil ostro v njo.

»Da, to hočem!« mu je odgovorila. Njene oči so počivale v njegovih, rdečica je šla čez njena lica, vzel je puško v levico in ji podal desnico.

»Hvala!« je pošepnil in ji krepko stisnil roko.

Nato sta šla dalje.

Neko misel, ki jo je negovala že dolgo, ni mogla več zamolčati, izrekla jo je glasno: »Ti še ne poznaš mojih starišev?«

Šel je nekaj časa mirno dalje in nato odgovoril: »Ne, ne poznam jih, a če me pripelješ na dom, spoznal jih bom.«

»Tako so dobri,« je pristavila.

»To trdi vsi.«

To je dejal v jasnem, a hladnem tonu. Da bi govorila kaj drugega, je začel pripovedovati o svojem domu, sestrah,

bratih, o uboštvi, iz katerega so se izkopali, o pridnosti, zvestobi in veselji naravi bratov in sestra, o potovanjih in delu, ki so ga napravili, o novi hiši, ki jo misli postaviti in ki bo namenjena nji. Govoril ji je, da bo imela lepo na njegovem domu, da jo bodo nosili na rokah, in posebno on...

Ko je to govoril, se ji je približal; govoril je vroče, prišel bližje k nji in šel slednjič z njo roko v roki.

In res, njegova ljubezen do posestva ter do bratov in sestra je napravila ugoden vtis nanjo; bilo pa je še nekaj drugega, kar se ji je zdelo ko krivica proti njenimi dobrosrčnimi stariši.

Zato je začela zopet: »Ti, Janez, mati in posebno oče sta že precej v starosti, ki sta trpela mnogo — onadva potrebuje ta pomoči — težko sta delala —« hotela je reči več, a ni mogla.

Šel je počasneje in jo je gledal smeje. »Mildrid, ti misliš, da so posestvo odločili zate?«

Zardela je, a odgovorila ni ničesar.

No ja, pride čas, pride tudi svet. Če nas bodo hoteli, da jim pomagamo, so oni to, ki naj nas prosijo.«

Dejal je to ljubeznivo, a čutila je živo, kaj je ležalo v tem. Poslušna pa je bila in navajena, da je mislim drugih sledila preje, ko svojim, zato se je udala.

(Dalje.)